

REDAȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
32AȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscriptele
nu se retrimit.

INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și în
câteva birouri de anunțuri:
In Viena: E. Dukas Nachf.
Hax. Angenfeld & Emmerich Loener.
Hainrich. Bohalek. Rudolf Moass.
A. Oppelke Nachf. Anton Oppelke.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Maroyl & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
ră garmond pe o coloană 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicație. — Publicări mai dese
după tarife și învoială.

RECLAME pe pagină a 8 a o
ziară 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXIII.

GAZETA iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franco, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franco.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 89.

Brașov, Sâmbătă 22 Aprilie (5 Mai).

1900.

Alianța și popoarele monarhiei.

Vorbind despre călătoria monarhului nostru la Berlin am spus, că nu se poate ști încă, ce influență va avea noua întrevvedere a celor doi împărați și stringerea și mai tare a legăturilor de alianță între ei pentru viitoarea dezvoltare interioară în monarhia austro-ungară. Într-o privință însă urmările acestei întrevederi sunt nu numai foarte ușor de ghicit, dăr se pot chiar de pe acum cu siguranță prezice.

Dela 1879, de când Bismark cu Andrassy au pus bazele alianței de astăzi, popoarele monarhiei noastre au putut să se convingă gradat despre sarcinile crescânde, ce li-lea impusă această alianță succesiv. Ori de câte ori s'au schimbat visele între domnitorii și miniștrii conducători ai ambelor împărății, rezultatul practic a fost urcarea cheltuelilor de înarmare. Și putem spune, că tot mersul politicii interioare în cele două state dualiste, a culminat în cestiunea, cum să se netească calea pentru-ca delegațiunile, aceste mașine de votare pentru cheltuelile comune, să funcționeze și să voteze după voința și dorința celor ce conduceau și păzeau interesele alianței.

Din cauză, că toate celelalte interese vitale ale liberei și prosperei dezvoltări a popoarelor și ale consolidării monarhiei erau supuse aceluși interes, acelei „cerințe superioare“ de-a satisface înainte de toate angajamentelor luate față cu împărăția aliată, interese ce se exprimau prin cuvintele „păstrarea poziției de putere mare a monarhiei,“ — cele dintâi, adică cauza popoarelor și a consolidării monarhiei prin mulțumirea lor, nu numai că au fost neglijate, dăr au fost chiar în cea mai mare parte desconsiderate. Dovadă viuă sunt stările neisprăvite de astăzi în Cis și Transilvania, precum și faptul, ce se resimte atât de mult în totă monarhia, că cestiunea cea mare a naționalităților n'a făcut încă până azi nici un pas înainte spre o bună și salutară rezolvare.

Cercurile diriguitorie ale monarhiei noastre au avut în vedere în prima linie tot numai problema impusă de alianță, cum se potă să ajungă mai curând la mijlocele reclamate pentru procurarea și întregirea înarmărilor și au sprijinit constant pe aceia, cari în împrejurările și în organizația dată puteau să le voteze aceste mijloce. Aveau o adevărată grăză de rezolvarea gravaminelor naționalităților nemulțumite și considerau mișcarea acestora numai ca o piedecă, pe care se sileau în tot chipul a-o delătura.

În Austria au avut o poziție mai grea, din cauza împrejurărilor de acolo și a rezistenței puternice a popoarelor austriace. În Ungaria teoricismul introdus sub egida absolutismului parlamentar, li-au ușurat lucrarea. Ba elementul dominant, care aici a ocupat totă puterea în stat, li-au venit în ajutor și pentru partea de dincolo a monarhiei, pu-

nând de repetite-ori, prin influența sa preponderantă în concertul dualist, piedecă încercărilor de a împăca popoarele austriace. În Germania aliată la rândul ei a sprijinit bărbătesce politica maghiarismului, fără a ține seamă de starea tristă, în care a ajuns poporul german din Ungaria, amenințat în existența sa națională.

Așa a rămas marea problemă a împăciuirii interioare până astăzi neresolvată, ba în parte cu totul părăginită. Și acum singura veste, ce o primesc popoarele monarhiei noastre în ajunul întrevederii dela Berlin, este, că îndată după reîntorcerea Majestății Sale de acolo se vor întruni delegațiunile pentru a duce în deplinire noile postulate, ce le ridică tripla alianță față cu popoarele celor trei state.

Se vor cere popoarelor monarhiei noastre jertfe noi pentru întărirea și înmulțirea armatei și marinei de război, și delegațiunile le vor vota și de astă-dată, cum le-au votat până acum.

Ce vor primi aceste popoare în schimb pentru jertfele, ce le-au adus și le aduc neconștient în interesul monarhiei? Etă o întrebare la care ar trebui să se gândească serios cei doi puternicii domnitori, cari își vor stringe mâna din nou la Berlin. Acesta problemă ar trebui să li-o pună pe inimă consilierilor lor, căci dela buna ei deslegare atâră adevărată putere și tăria a statelor ce le stăpânesc. Ori cât de mari ar fi interesele păcii și ferirea popoarelor de necazurile și pericolele unui război, totuși nu va pute intra în mintea acestor popoare folosul unei păci inferioare, care le aduce peste cap atâtea sarcini grele, fără de a le asigura măcar pacea și mulțumirea interioară, de care au lipsă pentru a-se pute dezvoltă liber și a-le pute susporta cu ușurință.

Nu vor pute înțelege aceste popoare nici-odată de ce ar trebui să se sacrifice propria lor existență pentru-ca să apere poziția de mare putere a monarhiei și interesele triplei alianțe.

Miniștrii unguresci în Viena. Pe cum am anunțat, ministru-președinte Szell a plecat Marți la Viena. Îndată după sosirea el a conferit cu contele Goluchowski, apoi a vizitat pe ministru-președinte austriac Koerber. A doua zi, Miercuri, Col. Szell a fost primit în audiență la monarhul, apoi s'era s'a reîntors la Budapesta. Scopul principal al călătoriei la Viena a fost, să raporteze Majestății Sale, înaintea de ce ar pleca la Berlin, asupra afacerilor curente și de a se înțelege cu ministrul Koerber în afacerea deputațiunilor pentru cvotă. — A mai fost la Viena și ministru unguresc de culte și instrucțiune publică Iuliu Wlassics, care încă a fost primit într-o audiență mai lungă la curte. — În urmă a mai bătut calea Vienei și ministru de comerț Al. Hegedus, care a conferit cu ministru austriac de Wittek asupra afacerilor, ce țin de resortul său.

Convocarea delegațiunilor. Folia oficială publică trei autografe adresate către unu ministru comu de externe contele Goluchowski, ministrului președinte austriac Koerber și ministrului președinte ungar Szell, prin care delegațiunile sunt convocate la Budapesta pe ziua de 12 Mai. În urma acesta se va face într-una din ședințele dietei ungare alegerea membrilor în delegațiune.

Budgetul comun, ce va fi înaintat delegațiunilor deja în prima ședință după deschidere, se mișcă între marginele progresiunii obișnuite și cu 7—8 milioane corone va fi mai mare, ca cel din anul trecut. Oficiul de război pretinde o nouă corabiă de război, pentru-care prima rată a și luat-o deja în budget. Ministerul de război nu va cere însă credit pentru procurarea de tunuri noi, fiind-că studiile referitoare la acelea, nu s'au încheiat încă.

Sinodul archidieceșan din Sibiu.

Sibiu, 3 Mai v.

Ca completare a raporturilor de mai înainte mai comunic, că în ședința de Marți, d-l Dr. D. P. Barcianu făcu o propunere în sensul, ca „Sinodul să ia măsură pentru compunerea unei pragmatice de servitiu, care să reguleze recrutarea, înstituirea, avansarea și întempletorele alte raporturi ale funcționarilor bisericești“.

În ședința de Miercuri, la raportul comisiunii școlare, al cărei referent a fost deputatul V. Onițiu, s'a dat îndrumare Consistoriului a studia cauza cursului al patru-lea la pedagogia — La punctul cântărilor comisiunea făcu propunerea, ca Consistoriul să fi îndrumat a destina dintre stipendiile, ce le are la dispoziție, un stipendiu de 500 fl. pentru un tiner cu aptitudini potrivite, care să facă studii speciale de muzică generală și apoi studii speciale de cântări bisericești ortodoxe în țările ortodoxe. A făcut și propunerea, ca la conferirea stipendiilor pentru filosofă, Ven. Consistoriu să-și tragă informațiuni prealabile din cas în cas dela directorii școlilor noastre medii și sup. din Brașov și Brad, având să stabilească la scrierea concurselor studiile de specialitate ale stipendiștilor respectiv în conformitate cu trebuințele reale ale numitelor institute de învățământ.

Ambel propuneri au fost primite.

La propunerea Consistoriului, cestiunea schimbării statutelor fondului de pensii se amână până după executarea art. de lege XIV din 1898, deorece după îmbunătățirea sorții parochilor se pot urca, eventual, taxele de contribuire; afară de aceea în viitor clasa parochiilor va trebui să se statorască după calificațiunea respectivului paroch.

În cestiunea raportului despre arondarea protopopiatelor din archidieceșă, comisiunea făcu mai multe propuneri cu tendința de-a reduce numărul protopopiatelor, desființând pe unele (Avrig și Dobra) și contopind pe altele (Cetatea de pără și Solnoc etc.) Deputatul Ioan cav. de Pușcariu propune să se susțină statul quo ante. Metropolitanul accentuează, că Consistoriul nu află consult a reduce protopopiatele prea tare, căci prin asta suferă administrația bisericească, ăr prin întregirea dotațiunii se îndreptăză starea materială a parochilor din centrele actuale protopopesce. Vas. Dămian

vorbesc contra reducerii. Prin reducere se înmulțesc lucrurile unui protopop și, pe lângă slaba dotațiune de acum, nu va fi în stare a satisface. Doresce înmulțirea protopresbiteratelor și în special înființarea unui protopresbiterat cu centrul în Hunedoara. Dep. A. Nicoră se alătură la această propunere.

Raportorul Dr. Eusebiu Roșca susține arondarea nouă. Dep. I. Preda cere să se amâne afacerea. Dep. Part. Cosma dice, că amânarea n'ar fi în interesul bisericii și cere acceptarea în general a arondării, căci nu-i vorba de 2—3 protopopiate, ci de 21, cari se arondăză în mod radical.

Mai vorbesc Rom. Furdui, Dr. A. Muntean, Dr. Roșca și apoi diferitele propuneri se pun la vot. Propunerea deputatului Cav. Pușcariu a cădut, a lui I. Preda asemenea a cădut.

Fiind timpul înaintat ședința s'a amânat pe azi, Joi, despre care raportul va urma.

Sinodul eparchial aradan.

Arad, 20 Aprilie v.

Ședința a treia s'a ținut în 1 Mai a. m. La ordinea zilei a fost raportul comisiunii verificătoare. Discusiune mai vie s'a încins la pertractarea protestului de deputați mireni în cercul Tinca, unde au primit mandat d-nii: George Roxin sen. și George Roxin jun. sub cuvânt, că cel din urmă ar fi încă student, și că s'ar fi făcut presiune. După-ce însă s'a dovedit, că d-l G. Roxin jun. e proprietar de pământ și întrunesc toate condițiunile prescrite de statutul organic și regulamental pentru alegerea de deputați sinodali. — Sinodul a declarat pe ambii de verificați, vedându-se adecă, că protestul nu are nici o basă.

La verificarea deputaților mireni din cercul B.-Comloșului, atacată prin protest, în care s'au ridicat învinuiri în contra parochului din Igrăș, că ar fi presionat asupra alegătorilor, dicându-le, că decă nu vor alege de deputați pe d-nii Dr. Nestor Opreanu și A. Petrovici, nu vor căpăta dela consistoriu un împrumut de 2000 fl., deputatul Rotariu a făcut propunerea în înțelesul regulamentului, ca să se dispună cercetare; dăr majoritatea Sinodului în contra regulamentului și a usului de până acuma, ca mai înainte de cercetare să nu verifice mandatele deputaților, a verificat pe ambii deputați.

La verificarea deputaților mireni din cercul Lipovii Dr. I. Suciș și A. Micu, s'a ivit un cas, care destăinuiesc cum își schimbă omenii păreri după timp. Referentul comisiunii a arătat adecă, că fiind un membru din comisiă d-l V. Paguba rudeniă de-aprăpe cu d-l I. Suciș, s'a retras din comisiă, și comisiă s'a întregit ea însăși pe sine prin un alt membru sinodal. Referând despre această comisiunea, d-l N. Oncu arătând, că comisiunea și-a pestrut competența, propune a-se lua acest obiect dela ordinea zilei, și sinodul pentru acest cas să alégă încă un membru în comisiă verificătoare, tocmai cum s'a proces în un asemenea cas anul trecut.

La acesta d-l V. Mangra, care în anul trecut în un cas analog a fost de-o părere cu d-l Oncu, de astă-dată face contra-propunere, și cere, ca Sinodul să între în merit, și să verifice deputații mireni aleși în cercul Lipovei.

După densusul a vorbit d-l *Rotariu* și a arătat, că după dispozițiile regulamentului afacerilor interne sinodale în anul trecut au greșit cei ce au susținut părerea cuprinsă în propunerea d-lui *Oncu*; fiindcă retrăgându-se un membru din comisiune, rămâne majoritatea, care e în drept să facă propuneri.

Primindu-se ideile espuse de d-l *Rotariu*, s'a cedit protestul, și s'a trecut în meritul verificării. În protest se arată, că un fisc consistorial a umblat pe la sate, provocând pe alegători să voteze pentru densusul, deore-ce acesta e dorința Episcopului; apoi oă prot. G. Serb din *Belinț* a umblat în fiă-care comună éráși presionând elegearea, sub cuvânt, că acesta e dorința Episcopului; că alegătorilor din *Checheș* și *Secaș* li-s'au spus din partea unui domn dela consistoriu, că decât nu vor vota pentru d-nii *Dr. Suci* și *A. Micu*, nu vor mai căpeta pământ în arândă, și altele.

După cetirea protestului comisiunea cu toate acestea face propunerea pentru verificare; éř d-l *Rotariu* în înțelesul regulamentului, în vederea, că prin acest protest se ridică 9 grave învinuiri asupra unor funcționari bisericesci, propune a se dispune cercetare riguroasă, éř până atunci verificarea deputaților aleși să se țină în suspens. Majoritatea Sinodului însă a declarat pe deputații aleși de verificați.

Sedința a patra s'a ținut în 1 Maiú la órele 4 p. m. La ordinea d-ilei referada comisiiei organizátore, care prin raportorul *Rotariu* referéză asupra consistoriului plenar din *Arad*, care în general să ia la cunosință.

Se decide apoi, ca protocolul despre Sinodul electoral din a. tr. să se tipărească. — Sinodul cu respect păstrează în plăcută amintire despărțirea de I. P. S. D. Arhiepiscop și *Metropolit Ioan Meșianu*.

Sinodul își exprimă apoi neclătita alipire și aduce omagiile cele mai respectuoase Majestății Sale Impăratului și Regelui, care cu cea mai curată intenție a sancționat legea despre întregirea dotației preoțesci.

Se stabilește ca în fiă-care senat cu referentul împreună să fiă 12 asesori, și să se compună un regulament al afacerilor interne.

Consistorul este îndrumat a aplica cele mai severe mijloce față de organele protopresbiterale din *Arad* și *Șiria* (?), cari anul trecut n'au ținut sínóde protopopesci.

O viuă discuție a provocat renunțarea d-lui *V. Babeș* la mandat. *Dr. Oncu* și ceilalți adiecți ai chieei, simuléză părere de rău, că se retrage veteranul nostru din Sinodul aradan; dér se vede, că d-l *Babeș* scărbit de modul josnic cum s'au purtat acești ómení față de d-sa și față de alți fruntași ai noștri în sesiunea trecută a Sinodului — nu mai doresce să dea față cu densusii.

Rehabilitarea lui Mangra. „Egyetertes“, ce ni-a sosit adí, publică sub titlul acesta o soire telegrafică, ce a primit-o *Miercuri* dela *Arad* privitor la împărțisirea, ce a făcut-o episcopul *Goldiș* Sinodului, că i-a succes a rehabilita pe protosinodul *Mangra*, ca profesor seminarial. Până a primi dela raportorul nostru detaluri, remarcăm aici, că după scirea amintită episcopul a declarat, că în afacerea lui *Vasilie Mangra*, care înainte cu 7 ani a fost suspendat dela postul de profesor seminarial, a făcut pași — conform autorității Sinodului din anul trecut — la ministrul de culte și instrucție publică, și încă cu succes. Afacerea s'a finalizat în sensul acesta și sosirea decisiunii nu întârziează decât din cauze tehnice. Membrul Sinodului *Paul Rotariu* a combătut aspru procederea episcopului, deore-ce, dișe, e ne demn din partea episcopului a se toomi cu guvernul.

Congresul studentesc din Paris și Ungurii. În *August* a. c. se va ținé în *Paris* congresul internațional studentesc. Studenții ungari fac mari pregătiri pentru a-și reprezenta acolo cât mai unguresce. Asupra planului lor de luptă în congresul internațional din *Paris*, studenții unguri au discutat mult în congresul lor ținut d-ile

trecute în *Dobrițin*. Aici și-au împărțit și rolurile. Ca delegați ai tinerimei academice maghiare vor participa la congresul internațional 9 studenți din *Budapesta*, 3 din *Clușii*, 2 din *Dobrițin* și 11 dela alte academii unguresci. În ultima ședință a cioroborului lor din *Dobrițin*, s'a făcut din greu politică.

„Patriotul“ și „neaoșul“ *Maghiar Wolfner*, dând semn despre cele ce s'au petrecut în congresul internațional dela *Turin*, dișe, că politica Românilor în *Turin* a fost, ca pe studentul *Lucian Boloaș* să-l prezente ca o jertfă a barbarismului maghiar. Adversarii Românilor la *Turin* n'a fost deputația maghiară, ci „tradițiile istorice“, ce se legau de legenda maghiaro-italiană și cari căștigau pentru Maghiari simpatiile. La asta, dișe „patriotul“ *Wolfner*, Ungurii nu pot conta în *Paris*, unde interesele maghiare pot fi apérate numai de o puternică delegația maghiară. — Se vede dér de aici, că studenții maghiari se pórta cu gândul de a desfașura la *Paris* o luptă pe față contra Românilor, luptă, cu care se laudă de pe acum. Întrebarea e numai, decât nu li-se va da peste degete?

Maghiarisare de nume în Germania!

Mare senzațiune și indignare a produs între Germanii naționaliști radicali și și la Sașii noștri din *Ardeal* scirea adusă de „*Reichsanzeiger*“ fóia oficială a guvernelor germane, că colonelului regeșc prusian *Emil Ziegler* i-s'a conferit calitatea de nobil prusian, schimbându-i-se numele „correspundător statului nobilitar unguresc“ în „*Czigler*“.

„*Ost. d. Rundschau*“, organul din *Viena* al lui *Wolf*, serie cu privire la acesta:

„În timpul nostru, al luptelor celor mai amărite de naționalitate, în d-ilele maghiarisării celei mai brutale, un colonel regeșc prusian cu numele străvechiú german *Ziegler* se nobilitéză, pentru ca în viitor să-l chieime „*von Czigler*“, fiindcă póte un strămoș al acestui *Ziegler* a trăit odată în *Ungaria*!... Această maghiarisare a unui oficer prusian este totuși un pendant prea trist la Maghiarii jidovi de 50 cr. în țera Hunilor.

„Acest cas este atât de tipic pentru lipsa de pricepere, ce o au cercurile conducătoare din *Germania* încă și adí față cu luptele de naționalitate! N'am voi să cetim erupțiunile furioase hunice, ce ar fi răsunat în *Juda-Pesta* în cazul invers, decât adevcă un colonel de honveđi *Czigler* ar fi fost primit în lista nobililor, dându-i-se numele „*von Ziegler*“ — acesta ar fi trădare de patriă pentru toți Hunii jidovesci dintre *Comorn* și *Siget*!...“

Numita fóia își exprimă în chipul acesta cu cuvintele cele mai aspre indignarea asupra acestui „*Czigler*“ prusienesc, în speranța, că nu se vor mai repeți astfel de absurdități. Apoi laudă pe acei funcționari prusiani, cari ca presidential guvernial din *Bromberg*, nu crufă pe renegați. Acesta adevcă a pedepsit pe un neguțator *Schulz*, care din interes față de mușterii săi poloni, și-a schimbat numele său pe firmă, scriindu-l polecesce „*Szulo*“, condamnându-l la o amendă de 150 mărci pentru neiertata schimbare de nume.

„*Heil!*“ Bravo lui, esclamá „*Ost. d. Rund.*“ Așa trebuie să li-se facă tuturor renegaților! În fine dișe:

„Deacă președintele băncii imperiale adună bani pentru Indieni bântuiți de fómate, îl sprijinesc „*energie*“ ștreberii din jurul lui *Riechthofen* și *Bülow*. Deacă împératul german plecă la *Regatta* engleză, cei cu „*bună conduită*“ alérgă inbilând după el; dér, decât se cer dela „*Schulverein*“ ul german pentru spriginirea germanismului din străinătate numai cășt-va feniei, atunci sunt înjurați cei-ce vin „cu cerșitoria asta importună pentru o cauză cu totul superfluă“ — așa s'a putut ceti din cuvânt în cuvânt într'un organ bine-véđut în cercurile nobilitare!“

Acestă erupțiune de indignare a fóiei radicale naționale din *Viena*, ilustréză într-ú cât-va destul de nimerit slăbiciunea, ce o au încă în cercurile conducătoare și aristocratice prusiane pentru d'alde v. *Czigler*.

Cronica externă.

Flota germană. Comisiunea budgetară din parlamentul german a terminat discuțiunea proiectului de lege în privința flotei, votând o propunere transacțională a centrului, care tinde la suprimarea a cinci crucișetóre mari și a altor cinci mici, cerute de guvern pentru a mări flota, care face serviciú în apele străine, și la suprimarea unui crucișetor mare și a două mici din náile cerute pentru creșterea materialului de rezervă.

După acest proiect al centrului, flota de rășboiú s'ar compune din două vase, purtând pavilióne de amiral, și din patru escadre, cuprinđend fiă-care opt cuirasate de escadră, opt crucișetóre mari și 24 crucișetóre mici. Flota, care face serviciú în apele străine, ar avé trei crucișetóre mari și dece mici. Materialul de rezervă ar cuprinde patru cuirasate de escadră, trei crucișetóre mari și patru mici. Sumele necesare pentru a acoperi cheltuelile de construcțiune, vor fi fixate în fiă-care an prin budget. Deacă totalul cheltuelilor permanente împreună cu anuitățile administrațiunei marinei depășese într'un an budgetar suma de 117,525,494 mărci, deficitul va fi acoperit prin o mărire a dreptului timbruului asupra valorilor și biletelor de loteriă, prin crearea impositului pe mine și vinurile germane, și prin alte imposite asupra liherurilor, țigărilor și țigaretelor importate. Deacă aceste venituri n'ar fi indetultătoare, se va recurge la noué imposite, cari însă se nu apese asupra obiectelor de consumație de prima necesitate.

Propunerea centrului a fost adoptată cu 20 voturi contra 8, în ceea ce priveșce numărul náilor și fixarea anuală a cheltuelilor.

Cestiunea macedonéna. Din *Roma* se telegraféză, că principele *Ferdinand* al *Bulgariiei* a atins și cestiunea macedonéna cu prilejul visitei sale în *Neapol*. Curtea italiană însă nici n'a voit să audă de așa ceva și a dat principelui să înțelégă, că *Italia* nu va tolera, ca în Peninsula balcanică să fiă turburate raporturile actuale.

Crisă ministerială în Belgia. O telegramă din *Bruzella* aduce scirea, că întreg cabinetul își va da dimisia, decât camera va primi proiectul comisiunei de rășboiú privitoare la reducereá timpului de serviciú. Se pare însă, că camera va primi proiectul comisiunei. În cazul acesta regele va numi un ministeriu de funcționari, care în primul réad va disolva camera.

SCRIRILE DILEI.

— 21 Aprilie, v.

Monarchul nostru a plecat eri cu trenul de séra în călétoria sa spre *Berlin*. La *Odera-Frankfurt* fu întâmpinat de ambasadorul austro-ungar *Szögyeny-Marich* și de atașatul militar *Stürgkh*, cari au însoțit pe Majestatea Sa până la castelul din *Potsdam*.

Nouă lege. Ministrul unguresc de justiție a pregătit un nou proiect de lege, ce va servi ca amplificare a legii pentru judicatura Curiei în afaceri electorale. Noua lege va dispune, ca sub puterea paragrafului despre jurământul fals, să fiă pusă și partea, care fasionéză despre faptele sale, dér ale cărei fasioni cu jurământ sunt atacate prin vre-o plângere séu protest.

Inspețiunea porturilor române. Ministrul lucrărilor publice, d-l *I. C. Grădișteanu*, a inspectat *Vineri* și *Sâmbăta* porturile *Bechet* și *Corabia*. De aici a plecat la *Turnu-Măgurele* și la *Zimnicea*. Ministrul, după insepcețiunea porturilor și cheurilor, a vizitat și orașele respective, diferitele localuri administrative etc. Dela *Zimnicea* vaporul ministerial a plecat la *Giurgiu*, unde a sosit *Duminecă*. După inspectarea portului, ministrul cu sui'a sa a plecat la *Oltenița*, de-aci la *Calărași*, apoi la *Ostrov*. Luni ministrul a vizitat aceste două porturi din urmă, éř după amiați porturile dela *Cernavoda*, *Hârșova* și *Gura-*

Ialomitei. *Martí* *diminéta* a vizitat portul *Măcin*. Séra la 9 óre a plecat la *Brăila*. Aici ca și în toate porturile ministrul a fost primit de autorități, notabilități și de populațiune cu cele mai căldurose manifestări de simpatie. În *Brăila* comericiunii au oferit în onórea d-lui *I. C. Grădișteanu* un banchet. Dela *Brăila* ministrul lucrărilor publice s'a dus la *Galați*.

Mórtea pictorului *Munkacsy*. Alaltăeri s'ar reposat în sanatoriul *Endinich* din *Bonn*, vestitul pictor *Mihail Munkacsy*, la virsta de 58 ani. *Munkacsy* suferia de alienație mentală, bóla ce l'a torturat de mai mulți ani. De naseera era ovreu și tatăl lui se numia *Lieb Leo Max*. Fiul acestuia și-a maghiarisat numele în *Munkacsy*, când pași pe cariera de pictor, éř mai târziu pentru talentele lui de pictor ovreul *Lieb* a căpétat nobilitatea maghiară. Din creațiunile sale mai mari amintim: „*Milton*“, „*Christos înalótea lui Pilet*“, „*Christos pe Calvaria*“, „*Mórtea lui Mozart*“, „*Ecece Homo*“ — Cadavrul lui *Munkacsy* va fi transportat la *Budapesta*, unde se va face înmormântarea. Tóttá presa maghiară condoleză la mórtea lui.

Falsificatorii din *Turda*. După cum se scrie din *Clușii*, în afacerea falsificării de bancnote din *Turda* ies la ivéia lucruri tot mai senzaționale, mai ales privitor la persoanele direct interesate în falsificare și la persoanele din societatea mai înaltă. Numele acestora se ține de-ocamdată secret și cercetarea contra lor se face cu cea mai mare precauțiune. În decursul investigației de alaltăeri, făcută cu falsificatorul *Bela Csongvay*, proprietar de pământ, s'a aruncat o mare bănuială de complicitate la o crimă și mai gravă. În urma acesta a fost arestat un servitor, care e băneit, că a sévirșit omorul asupra unui aréndaș al lui *Csongvay*. Cercetarea o conduce procuratura din *Turda*, și *Fenyvessy*, care este arestat, a făcut mărturisiri afirmative. A mai fost arestat un tânér cu numele *Placintar*, care este rudă de aprópe cu *Nagy Maria*, care zace deja în închisóre.

Grindină și ruptură de nori. Abia s'a ivit dorita primăvară și în unele părți ale *Ungariiei* au și început să bântue furtuni împreunate cu grindină și rupturi de nori. Așa vestese, cel puțin, foile din *Budapesta*. *Miercuri* a căđut în *Budapesta* și împrejurime grindină, printre care erau și fire de mărimea ouelor de porumb, cari fără milă au nimicit mugurii și bobocii arborilor. Furtuna a durat o jumătate de oră, lăând în urma ei o temperatură rece. În d-ilele de mai înainte, *Martí* și *Luni*, de-asemena s'au descărcat furtuni asupra comunelor din jurul *Budapestei*, nimicind aprópe cu desévirsire pomii. În unele comune grindina a fost grozav de mare, așa, că acoperi pământul în straturi gróșe de cinci policari și abia a doua di s'a topit. Pagubele în pomi sunt fórté mari.

Vapor cufundat. Din *Fiume* se anunță, că vaporul austriac „*Kerka*“ s'a ciocnit alaltăeri nóptea cu vaporușul italian „*Quadagunolo*“ pe care l'a cufundat. Personal însă a putut fi mántuit.

Terenurile petrolifere în *România*. Vestitul inginer de mine din *Germania* d. *Zorgen*, a fost trimis în *România* pentru a face un memoriú în urma studiilor, ce va fi făcut asupra terenurilor petrolifere. Densusul a vizitat diferitele punete din țera, unde se află petroleu, precum valea *Prahovei*, *Dâmboviței*, *Cașinului* etc. etc.

În această excursiune geologică a fost întovărășit de mai mulți ingineri de mine din *România*, precum și de d. *Alimănișteanu*, șeful serviciului mineilor dela ministeriu domniilor. Ca concluziune, d. *Zorgen* s'a pronunțat, că *România* posedă după aprecierile sale terenuri fórté bogate, cari după d-sa se ridică la valoarea de 15 miliarde. D-sa a mai declarat, că *România* până adí este a 3-a țera petroliferă din punctul de vedere al abundenței terenurilor.

Hramul bisericeii Sf. *George* din *Iași*. *Duminecă* la catedrala *Metropolitană* din *Iași*, se va serba hramul bisericeii catedrale *Sf. George*. Acest hram, avénd o deosebită importanță, s'ar sărbătorindu-se și

patronul Moldovei și al armatei, administrațiunea civilă și militară din Iași au luat măsurile pentru a se face parada cu-venită.

Serviciul religios va fi săvârșit în acea zi la Metropoliă de Metropolitul Moldovei, înconjurat de Episcopii Hușului și Dumărei de jos și de arceherii din Moldova. Trupe din garnisona Iașului vor fi înșirate în timpul serviciului pe strade și în curtea Metropoliei. Autoritățile vor asista la serviciu.

Numiri. Președintele tablei reg. din Clușiu a numit pe ascultătorii de drept absolvenți Ioan *Titienț* și Daniel *Jarda* practicanți de drept cu plată în circumscripțiunea tablei reg. din Clușiu.

Predicî. Poimâne (Duminică în 23 Aprilie v., St. George) va predica în biserica Sf. Nicolae din Scheițu părintele Dr. *Vasilie Saftu*.

Légănul din Reichstadt. Dilele trecute a sosit în Paris unul din cele mai interesate obiecte ale expoziției. A fost trimis din Viena unde fu păstrat mult timp și este légănul fiului lui Napoleon I. Légănul a fost pus în pavilionul „Paris“, unde se află expoziția relicurilor istorice.

Têrg. La târgul de vite din *Sibiou* au fost duse multe vite și au fost mulți cumpărători, dobândindu-se tot prețuri mari. După cum scrie „S. D. Tgebl.“, s'au vândut vite cornute 3259 capete (cu 233 mai multe ca în anul trecut), cai 746 (cu 60 mai mult) oi 9833 (cu 4150 mai mult), porci 411 (cu 151 mai mult ca în luna Maiu anul trecut). Têrgul de mărfuri e bineșor cercetat, dêr vândare puțină. — Têrgul în *Deva* se va ține în 13 Maiu n. c.

Jertfa sportului. În clubul de scrimă din Praga avocatul *Pinkas*, deputat în camera provincială boemă, și inginerul *Vanderbilt* au făcut alaltăieri eseriții c'un pumnal de scrimă. În decursul luptei virful pumnalului lui *Pinkas* s'a rupt și pumnalul a intrat cu mare forță în grumadii lui *Vanderbilt*, făcându-i acestuia o rană grea, din care cauză va trebui să fie operat.

Efect sigur vindecător. Toți aceia, cari sufer de nemistuire, lipsă de apetit, séu stomacul nu le funcționează regulat, pot conta la vindecare sigură în scurt timp prin folosirea cunoscutelor *prafuri scillitiz ale lui Moll*. Prețul unei cutii 2 cor. Se trimite dîlnic prin postă cu rambursă, de farmacistul *Moll*, liberantul curții din Viena *Tuchlauben 9* În farmaciile din provincie se se cêră preparatul *A. Moll*, provêdut cu marca de contravențია și subscriere.

Din Bihor.

— Aprilie, 1900.

La Sinodul întrunit în anul curent în *Arad* se va trata și de o cauză, care pe noi Bihoreni gr. or. ne interesază mai de-aprôpe; — înțeleg îndeplinirea postului de *vicariu episcopesc și președinte al consistoriului din Oradea-mare*.

Despre deplinirea acestui post s'au publicat multe combinațiuni în foile străine, ceea-ce era bine să lipsese, fiind-că nu se potrivește cu autonomia bisericeii noastre, ca cestiuni bisericești-scolare, și peste tot lucruri, cari se țin numai de noi, se se tracteze în foi străine, aprôpe de regulă eronat și tendențios.

Eu sulevez această cestiune, pentru-că este o cestiune dela a cărei nimerită deslegare atêrnă mult înaintarea bisericeii și poporului din comitatul nostru.

Poporul din acest comitat întâmpină mari greutăți; școlile sunt amenințate; în popor a scădut simțul religios, și în unele comune s'a ivit și secta așa numiților *po-căiți*.

Mai sunt și alte multe rele și greutăți, cari le întâmpină poporul; și Consistoriul din Oradea-mare are chiar astăzi o grea chemare, ca să pôtă implini toate trebuințele.

Acestea le sciu foarte bine deputații bihoreni aflători în Sinodul eparhial, și poporul și preoțimea așteaptă dela dênșii, ca să-și facă datorița, urmând pe aceeași cale, cum au urmat în trecut.

Precum se scie, la deplinirea postului de vicariu al Orăzii-marî, la toate alegerile

trecute Sinodul a respectat dorința Bihorenilor, și totdeuna a ales după dorința acestora. Așa s'a proces la alegerea vicariului Andrei Popp, a vicariului Beles, precum și când s'a ales de vicariu P. S. D. episcop actual Iosif Goldiș.

Noi cei din Bihor ne cunoscem mai bine năcasurile noastre, și așa o nimerită alegere putem aștepta, decât și de astă-dată se vor considera dorințele îndreptățite ale Bihorenilor.

Bihoreanul.

Războiul din Africa sudică.

Așa se vede, că mareșalul *Roberts* va avé încă de aici înainte de lucru cu Burii în Oranje. Scim, că după retragerea lor dela *Dewetsdorp* și din jur de *Bloemfontein*, Burii s'au oprit la *Tabanechu* și au ocupat șirul de coline, ce se întind spre nord-ost de oraș. Tôte silințele Englesilor de a-i isgoni pe Buri, au fost zadarnice, nici cavaleria englesă n'a putut să impresure poziția de luptă a inamicului. Ba ce-i mai mult, Sâmbătă și Duminică au atacat înșiși Burii pe Englesi, carțerau în credința, că Burii vor fugi de-a ruptul capului. *Roberts* rechemase chiar pe generalul *Polecarew* dela *Tabanechu*, dêr acum îl retrimite érași, ba a pus în mișcare chiar și pe generalul *Maxwell* din front.

Intr'o telegramă cu data de 1 Maiu lord *Roberts* anunță, că Burii s'au retras ceva mai departe de *Tabanechu*, însé din raportul lui apare, că generalii n'o pot scôte la liman cu Burii. Éta ce dice el:

„Generalul *Hamilton* a plecat Lunî din *Tabanechu* spre nord. Lângă *Houtnek* îi stă în cale o puternică trupă de Buri sub comanda lui *Botha*, care în cursul zilei a primit ajutóre. Nôptea i-am trimis în ajutor pe generalul *French*. Ađi a trebuit să-i trimit lui *Hamilton* alte ajutóre. *Hamilton* a pierdut ieri 36 de ómeni“.

*

La frontiera apusénă a statului Oranje încă sunt în pregătire evenimente însemnate. Burii au ocupat érași la *Warrenton* vechile lor pozițiuni și de-odată cu acesta au pus mâna pe cheia trecerii peste râul *Vaal*, amenințând *Kimberley*. În urma acesta lord *Methuen* a fost trimis din *Boshof* la *Kimberley*.

*

Mare îngrijire îi cauzéază lui *Roberts* faptul, că după un raport al lui „*Times*“, s'a descoperit în *Bloemfontein* o societate antienglesă, care are foarte mulți membri și cari au stat în legătură cu Burii, dând acestora arme și informațiuni asupra mișcărilor englese.

*

O scire interesantă i-se comunică gazetei „*Pal Mall*“ din *Londra*. Scirea e datată din *Mafeking* și se dice în ea, că Burii se ocupă cu planul de a arunca în aer linia ferată spre sud dela *Mafeking*.

Prospect

pentru înființarea unui institut de credit și economii în *Șomcuta-mare*, sub numele „*Chiorana*“.

1) Scopul societății este a desvolta spiritul de economisare și a procura locuitorilor de tôte clasele, cu preferință poporului țeran agricol, creditele trebuincioșe.

2) Societatea se înființéază pe durata de 90 ani, cu un capital de 100.000 cor., care se împarte în 1000 de acțiuni de câte 100 corône.

3) Subscrierea acțiunilor să înceie cu ziua de st. n. 1-a Iulie 1900.

4) La subscrierea acțiunilor sunt a se depune 10% din valôrea nominală a acțiunii, adecă după fie care acțiune câte 10 corône; la 30 de zile după adunarea generală constituantă 10%, — și la 60 de zile după adunarea generală constituantă 10%; restul capitalului de acțiuni se va solvi în urmarea provocărilor direcțiunei, însé provocarea nu pôte urma în rate mai mari de 10% și în perioade mai scurte de două luni de zile.

5) La subscriere după fiecare acțiune este a se solvi 2 corône, ca contribuire la speșele de înființare.

6) Membrii fundatori își susțin dreptul de a alege prima direcțiune pe cei 3 ani de întâiu (\$ 183. legea comercaia).

7) În cas când s'ar subscrie mai mult de 1000 acțiuni, reducțiunea se va efeptui așa, că dela fie-care acționar, care a subscris mai multe acțiuni, se va detrage câte una acțiune și acesta procedură în cas delipsă se va repeta, până când va fi redus numărul acțiunilor la 1000, în cas, decât ar trebui detrage mai puține acțiuni, decât face numărul acționarilor, atunci va decide sôrtea. — Adunarea constituantă însé pôte decide și ridicarea capitalului social până la suma scrisă.

Dat în *Șomcuta-mare* la 16 April. 1900.

G. Pop, proprietar în *Basesci*. *D. Suciu*, director la banca „*Selegiana*“ în *Zsibó*. *Ioan Serb*, protop. *Augustin Dragoșiu* proprietar. *Vasilu Mureșian*, preot și proprietar. *Ioan Coza*, preot și proprietar. *Vas. Dragoșanu*, adv. *Elie Pop*, invet. pens. prop. *Ioan Nistor*, adm. off. protop. din tract *Mireșului*. *Nicolau Nyilvan*, adv. și proprietar. *Dr. L. Gyurkó*, adv. și profesor. *Gavril Dragoș*, not. cerc. și proprietar. *A. Cosma*, director la banca „*Silvania*“ *Șimleu*. *Teodor Blagu* inv. și proprietar.

ULTIME SURI.

Viena, 3 Maiu. Majestatea Sa plécă ađi la 6 ore d. a. la *Berlin* cu tren special. Mâne la 10 ore a. m. va sosi în capitala germană. Monarcul este însoțit de adjutantul-șef contele *Paar*, de contele *Goluchowsky*, de șeful statului major br. *Beck* și de medicul curții *Dr. Kerzl*.

Berlin, 3 Maiu. Statua fostului împérat german și rege ungar *Sigismund* se va inaugura Duminică în 6 l. c. în prezența Majestății Sale *Francisc Iosif*.

Acumulația pe strade e mare. Poliția abia pôte face ordine. Portalul de onóre e deja gata.

Berlin, 4 Maiu. Impératul *Francisc Iosif* a sosit ađi dimineță. Primirea, ce i-s'a făcut a fost strălucită și entusiastă.

Praga, 4 Maiu. În clubul *Cehilor tineri*, *Dr. Herold* a ținut o vorbire declarând, că *Cehii* vor face opoziția cea mai esacerbată contra guvernului.

Giurgiu, 3 Maiu. Țeranii din jur de *Ruscuc* s'au revoltat din cauza legii pentru dijmă. Intre ei și gendarmii s'au dat lupte sângeróse. Doi gendarmii au fost omoriți. Țeranii au năvălit în oraș, dêr fură respinși de armată.

Londra, 3 Maiu. Lui „*Times*“ i-se anunță din *Bloemfontein*, că toți caili *Burilor* au fost confiscați.

Londra, 3 Maiu. Din *Tabanechu* i-se comunică lui „*Morningpost*“, că Burii au prins două caré cu bagaje englese.

Bruxella, 3 Maiu. *Dr. Leyds*, care a sosit érași aici, a declarat, că situațiunea statelor bure devine numai acum foarte seriósă. Acum numai s'a început lupta pe viață și mórte și s'a nimicit ori-ce speranță în intervenirea marilor puteri. Deputațiunea *Burilor* nu va mai visita capitalele europene.

IDEI DE BAZĂ.

Poliția Parisului. Pe timpul expoziției, numărul polițiștilor din *Paris* a fost sporit cu 1100 ómeni. S'au organizat două trupe nouă, una de bicicliști, al cărei scop este apărarea siguranței publice în timp de nôpte, și o altă trupă, însărcinată cu veghierea pe șermul *Senei*, pentru salvarea vieții celor ce s'ar arunca în *Sena*. De ordinar în *Paris* sunt cu totul 9252 de polițiști, al căror nume oficial este „*gardien de la paix*“ (paznicii păcii). Poliția secretă are 370 de membri. Organizarea poliției parisienne actuale dateză din 1800. Atunci s'a înființat oficiul prefecturei polițienesce, care a rămas neschimbat până ađi. Până la 1829 polițiștii nu aveau uniformă, ci își făceau serviciul în haine civile. Ei se numiau *segent de ville*. Arma le era o bătă sdravănă c'un gioburel la cap, sabiă nu purtau decât nôptea. În 1849 polițiștii au fost pro-

vêduți cu baionetă, pe al cărei mănunchiu erau gravate cuvintele „*la loi*“ (legea) și dedeau ocaziă la multe glume pișcătóre. În 1870 s'a făcut o mică schimbare în organizarea poliției, atunci au fost numiți polițiștii: *paznicii păcii*. Tot atunci s'a înființat școla de polițiă, care și ađi jôcă rol însemnat în pregătirea polițiștilor. Dela 1870 și până ađi nu s'a întâmplat vre-o schimbare esențială.

Alcoolismul în armata germană.

Generalul *Haeseler*, din garnisona *Metzului* (*Alsacia*), a luat cele mai energice măsuri pentru a combate progresele foarte caracterisate ale alcoolismului în corpul 16 de armată. Deja în 1898 el a interzis tuturor cantinelor militare vânzarea beuturilor alcoolice. Acum generalul a interzis și cârcinmarilor din vecinătatea casarmelor și tuturor celor cari țin stabilimente frecventate de soldați de a vinde alte beuturi decât bere, vin și cafea. Debitela, cari nu se vor supune acestui ordin, vor fi inchise imediat. Specialiști foarte în curent cu viața militară spun, că decât alcoolismul se propagă așa de ușor în armata germană, cauza se datoreșce în mare parte modului defectuos de alimentare a soldatului. Se scie în adevér, că soldatul german nu primesce mâncare decât odată pe zi, la ameađi. În schimb. i se dá dîlnic 25—30 fenigi ca să și procure mâncarea de séră, fiă la cantină, fie aiurea. În loc de a-și procura însé de ale mâncării, soldatul preferă să cumpere rachi (se vinde 1/3 séu chiar 1/2 litru pentru 30 fenigi). Cât priveșce mâncarea, el face ce face și-și procură.

În Decemvre 1897, comisiunea bugetară înscrisese, din oficiu, 11 milioane de măreți „spre a se da trupelor mâncarea de séră“. Dêr această inovațiune nu găsi decât puținii partizanii printre ofițeri și încă și mai puțin printre soldați, că ea aducea cu sine suprimarea lefei dîlnice de 25—30 fenigi. Creditul depus fu deei părăsit cu aprobarea ministrului de război. De altmîntrelea, cestiunea e vache. Acum căți-va ani, cu ocaziunea unei disoutii asupra aceluiași subject, ministrul de război de atunci spusese public dela tribună: „Cestiunea mâncării de séră nu se pune; în tôte orașele de garnisonă, bucătărășia germană a avut totdeuna grija de acesta“.

Istoria monumentului reginei

Luisa. Clasicul monument al reginei *Luisa* în mausoleul din *Charlottenburg*, opera genială a sculptorului berlines *Rauch*, își are istoria sa interesantă. După-ce artistul s'ar schita statuei, regele *Frideric Wilhelm III* trimise pe *Rauch* la 1813 în *Italia*, ca acolo să alégă în *Carrara* însu-și piatra de marmoră și apoi s'o ciopléscă în *Roma*. În tótna anului 1814 *Rauch* și-a terminat lucrul sêu artistic, statua a fost pachetată într'o ladă și predată unei corăbii de război austriac „*Alexandru Briganteur*“, care sub flamura englesă plecă la drum. Toemai pe acel timp între *Anglia* și *America* se iscă un război, așa că corabia, care avea flamura englesă, în drumul ei a fost prinsă de o corabie de război americană. O corabie englesă a alungat pe americani până la cóstele *Spaniei*, unde se încinse o luptă crâncenă din cauza prăđii. Englesii au eșit învingători și astfel au luat dela *Americani* corabia „*Alexandru Briganteur*“. Englesii la început n'au scuit, ce comóră prețioasă au scăpat prin învingerea *Americanilor*. Numai mai târziu aflară ei, când artistul *Rauch*, care pe atunci petrecea în *München*, a cetit într'un diar despre cele petrecute și așa lucrul a ajuns la cunoștința regimului engles. În iérna anului 1814 statua ajunse în stare bună la *Jersey*, unde a fost pusă pe bricul engles „*Spy*“ (*Spion*) și transportată la șermuri germani. În *Martie* 1815 statua sosi în *Hamburg* și de aci a fost transportată la *Charlottenburg* în 10 Maiu 1815.

Literatură.

„*Fetele casnice*“, cor pentru trei și patru voci femeesci de *Timoteiu Popovici*. Acestă dragălașă compoziția musicală se află de vânzare la d nul autor în *Sibiou* (seminarul archiepiscopesc), cum și la *Tipografia „A. Mureșianu“* în *Brașov*. Prețul 15 cr. (plus 3 cr. porto).

Pentru economii de vite este de neprețuit folos marele și valorosul op **Zootecnia** său cultura generală și specială a vitelor, de **Dr. George Maior**, profesor de agricultură la școala superioară din București (Herăstrău). Deși am anunțat încă de astătoamnă aparițiunea acestui prețios op, el n'a străbătut până acum în părțile de dincoace de Carpați. Ați însă se găsește în deposit la Tipografia „A. Mureșianu” în Brașov și se poate trimite imediat ori cui îl cere. „Zootecnia” este partea a treia din „Manual de agricultură” al d-lui Maior, care a fost atât de călduros apreat din partea întregii presse române și premiat și din partea Academiei Române. „Zootecnia” cuprinde 779 pag. format mare 4° cu 225 figuri și costă 8 corone (cu posta recomandat 8 cor. 50 bani). Recomandăm economilor noștri de vite această bogată scriere, până ați singură în felul său în literatura română.

Tot dela Tipografia „A. Mureșianu” se mai pot procura și esemplare din **partea I** a Manualului: **Agrologia** său „Agricultura generală”, 524 pag. à 5 cor., (cu posta rec. 5 cor. 50 bani) — și **partea II**, „**Fitotechnia**” său cultura specială a plantelor cu 611 pag. și 202 figuri. Prețul 8 cor., (cu posta rec. 8 cor. 50 bani).

Risete și zimbete, de **T. V. Gheaja**. După cum și titula arată, este o carte de cuprins glumet; în ea se află nu mai puțin ca 254 de anecdote, păcălituri și povestiri glumețe, care te fac să îți mai uiți de necasurile lumii și să izbucnesci în ris. Prețul 30 cr. (cu posta 35 cr.)

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 3 Maiu 1900.

Renta ung. de aur 4%	117.—
Renta de corone ung. 4%	92.35
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	121.10
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	99.50
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	117.50
Bonuri rurale ungare 4%	92.80
Bonuri rurale croate-slavone	93.75
Impr. ung. cu premii	164.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	138.75
Renta de argint austr.	98.95
Renta de hârtie austr.	98.45
Renta de aur austr.	117.45
Losuri din 1860.	136.20
Acții de-ale Băncii austro-ungară	17.61
Acții de-ale Băncii ung. de credit.	734.50
Acții de-ale Băncii austr. de credit.	731.—
Napoleondori	19.27
Mărci imperiale germane	118.36
London vista.	242.82½
Paris vista.	96.50
Rente de corone austr. 4%	98.50
Note italiene	91.85

Cursul pieței Brașov.

Din 4 Maiu 1900.

Bancnota rom. Cump.	19.—	Vënd.	19.04
Argint român. Cump.	18.80	Vënd.	18.90
Napoleond'ori. Cump.	19.20	Vënd.	19.26
Galbeni Cump.	11.20	Vënd.	11.30
Ruble Rusesce Cump.	252.—	Vënd.	—
Mărci germane Cump.	118.20	Vënd.	—
Lire turcesce Cump.	21.40	Vënd.	—
Seris. fonc. Albina 5%	100.—	Vënd.	101.—

Rochii de Mătase-Damast fl. 9.00

și mai sus! — 12 metri se trimite libere de vamă și porto. — **Mostre se trimit imediat.** — „Mătăsuri Henneberg” negre, albe și colorate, dela 45 cr. până la fl. 14.65 metru. (4)

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiă este provădută cu marca de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicoase la stomach și pânțee, în contra cărceilor și arelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bôle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutii originale sigilate Coróne 2.— Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătórescă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de goldină și reumatism și a altor urmări de rēcólă. Prețul unei sticle originale plumbate, Coróne 1.50.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea rațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți Cor. — 40 Cinci bucăți Coróne 1.50. Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. și p. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciă se efectuează zilnic prin rambursă postală.

La depozite se se cêră anunit preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Franz Kelleman și engros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler.

LOSURI de CLASĂ

Cel mai mare câștig UN MILION tot al 2-lea los **trebuie să câștige.**

Tragerea în 17 și 18 Maiu stil nou.

Losuri întregi à 12 cor., losuri de jumătate à 6 cor., losuri în sferturi à 3 cor., losuri în optimi à 1-50 cor.

Să capetă la colectura principală: **IACOB L. ADLER și FRATELE, Brașov,** societate de bancă în comandită.

Sosirea și plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Maiu st. n. 1900.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Tr. acc. peste Arad la óra 5-7 m. dim.
- II. Trenul de persóne la óra 8 dim.
- III. Tr. accel. peste Clușit la ó. 2-9 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la óra 10-25 min. séra.

Dela București la Brașov:

- I. Trenul mixt, la óra 6.53 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal).
- II. Trenul accel. la óra 2-18 min. p. m.
- III. Trenul mixt, la óra 9-27 min. p. m. (din Maiu 15 — 15 Sept.)
- IV. Trenul acelerat, la óra 10-14 m. séra.
- V. Tren de pers. la óra 2.10 min. p. m. (din 1 Iulie, Joia și în tóte sêrbătórite).

Dela Kezdi-Oșorheiu la Brașov:

- I. Trenul de persóne la óra 8-25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgi, Ciuc-Sereda și Ciuc-Gyimes).
- II. Trenul de pers. la óra 1-51 m. p. m.
- III. Trenul mixt, la óra 6-48 m. séra (are legătură cu Ciuc-Sereda).
- IV. Tr. mixt, la óra 10-4 m. séra (dela Sf George, în Iul. 1 — 15 Sept. în tóte sêrbătórite).

Dela Zêrnesci la Brașov (gar. Bartolomeiu).

- I. Trenul mixt la óra 7-2 min. dim.
- II. Trenul mixt la óra 1-12 min. p. m.
- III. Tr. mixt la óra 8-18 min. séra.

Dela Ciuc-Ghimes la Brașov:

- I. Trenul de pers. la óra 8-25 m. dim.
- II. Trenul de pers. la óra 1-51 m. p. m.
- III. Trenul mixt la óra 6-48 min. séra
- IV. Tr. mixt la óra 10-04 min. séra. (din Palanca dela Iul. 1 — 15 Sept în tóte sêrbătórite).

Plecarea trenurilor din Brașov

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la óra 5-8 min. dim.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2-45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la óra 7-48 min. séra.
- IV. Tr. acc. la óra 10-26 min. séra. (Arad)

Dela Brașov la București:

- I. Trenul de persóne la óra 3-55 m. dim.
- II. Trenul mixt la órele 11 a. m.
- III. Trenul accel. la óra 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
- IV. Tr. acc. la óra 5-14 m. dim. (dela Arad).

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu:

- I. Trenul de pers. la óra 5-19 min. dim. (are legătură cu Tușnad, Ciuc-Szereda, la óra 3-20 min. nóptea).
- II. Trenul mixt la óra 8-50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la óra 3-15 m. p. m. (are legătură cu linia T șnad-Ciuc-Szereda).

Dela Brașov la Zêrnesci (gar. Bartolomeiu).

- I. Trenul mixt la óra 9-2 min. a. m.
- II. Trenul mixt la óra 5-26 min. p. m.
- III. Tr. mixt, la óra 9-30 min. séra.

Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:

- I. Trenul de pers. la óra 5-19 min. dim.
- II. Trenul mixt la óra 8-50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la óra 3-15 min. p. m.

ABONAMENTE

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni	3 fl. —
Pe șese luni	6 fl. —
Pe un an	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni	10 fr.
Pe șese luni	20 fr.
Pe un an	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an	2 fl. —
Pe șese luni	1 fl. —
Pe trei luni	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe an	8 franci.
Pe șese luni	4 franci.
Pe trei luni	2 franci.

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii cari se vor abona din nou, să binevoiescă a scrie adresa lámurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei”.